

Uvod v gozdove

OŠ

 GOZD, GOZDOVI SLOVENIJE, ČLOVEK, VRSTE GOZDOV, BIOTSKA RAZNOLIKOST, PODNEBNE SPREMEMBE

Vaje za utrjevanje – rešitve

1. Kaj je gozd?

Gozd je zapleten kopenski ekosistem, ki je poraščen z gozdnim drevjem. Nastaja samodejno, v naravni interakciji z dejavniki okolja.

2. Kje se gozdovi razvijajo? Kdo ima ob tem pomembno vlogo?

Razvijajo se v različnih razmerah, vrsta tal, rastlin in živali pa se razlikuje glede na **skrajnost okoljskih vplivov**. Med okoljskimi dejavniki je torej odločilna **klima** (podnebje), glede na razpoložljivo toploto se gozdni ekosistemi v različnih podnebnih pasovih močno razlikujejo.

3. Kje najdemo gozdove? Kje so izjeme?

Najdemo jih v **vseh regijah**, ki omogočajo rast dreves, do nadmorske višine gozdne meje. Izjema so področja, kjer je prevelika frekvenca pojavljanja naravnih požarov in drugih motenj ali kjer je okolje spremenila človekova dejavnost.

4. Predstavi vpliv gozdovov za človeka nekoč in danes.

Vplivi gozdov oziroma gozdnih ekosistemov so zelo pestri in omogočajo razvoj človeka in človeške družbe, čeprav tega običajno ne opazimo. Že zelo zgodaj je človek odkril, da lahko gozd uporablja za različne namene: kot vir hrane, skrivališče, kot vir lesa za kurjavo, orodja, gradnjo bivališč itd.

Danes delimo funkcije gozda na tri skupine: **proizvodne, okoljske oz. ekološke in socialne**. Gozd ne opravlja le ene vloge, temveč jih vedno več skupaj, skozi čas se spreminjajo. Zaradi tega je gospodarjenje z gozdovi zahtevno in pri tem je potrebno dobro načrtovanje.

5. Naštej razloge, zakaj si moramo prizadevati za ohranjanje naših gozdov.

Štirje glavni razlogi, zakaj bi si morali prizadevati za ohranitev naših gozdov, so:

- podnebna stabilnost,
- ekološke koristi,
- biotska raznovrstnost in
- gospodarski pomen gozdov.

6. Predstavi razliko med iglastimi in listnatimi gozdovi.

Iglasti gozdovi imajo najpreprostejšo strukturo: drevesni sloj, ki se dviga do približno 30 metrov, grmovni sloj, ki je lisast ali ga sploh ni, in pritlični sloj, pokrit z lišaji, mahovi in jetrnicami. Gozdna tla so sestavljena iz plasti organske snovi, ki prekriva mineralna tla.

Listnati gozdovi so kompleksnejši: drevesne krošnje so razdeljene na zgornje in spodnje nadstropje, medtem ko so krošnje deževnega gozda razdeljene na vsaj tri sloje. Gozdna tla so sestavljena iz plasti organske snovi, ki prekriva mineralna tla. Listnati gozdovi imajo rjavo prst, ki je s hranili bogatejša od peska in manj luknjičasta.

7. Predstavi Slovenijo v odnosu z gozdovi.

Slovenija je **dežela gozdov** in je po površini z **59 % gozdnosti** za Švedsko in Finsko na tretjem mestu v Evropi. V Sloveniji hkrati potekata procesa **zaraščanja** površin z gozdom zaradi opuščanja kmetijske rabe in krčenja gozdnih površin za namene spremembe rabe zemljišča, ki poteka predvsem v primestnih območjih in v območjih intenzivnejše kmetijske rabe.

8. Ali poznamo v Sloveniji zavarovane vrste? Če da, kdo jih varuje oz. kako so zavarovane?

V Sloveniji je zavarovanih 71 rastlinskih vrst, 15 rodov in ena družina ter 389 živalskih vrst, 34 redov in 17 rodov. V Sloveniji **vse rastline, živali in glive prosto živečih vrst** varuje zakon, ki prepoveduje, da bi rastline ali živali namerno brez opravičljivega razloga uničili ali poškodovali. Nadalje prepoveduje, da bi vrste iztrebili ali ogrozili njihov obstoj.

9. Predstavi pragozdni ostanek Krokar.

Pragozdni ostanek Krokar predstavlja s 75 ha največji pragozdni ostanek v Sloveniji in spada med ključne ostanke bukovih gozdnih združb v Evropi. Leta 2017 je bil zaradi svoje izjemne vloge vpisan na seznam svetovne naravne dediščine – UNESCO.

10. Kaj v Sloveniji otežuje gospodarjanje z gozdovi?

V Sloveniji je 77 % gozdov v zasebni lasti, 20 % gozdov je v lasti države ter 3 % v lasti občin. Zasebna gozdna posest je zelo razdrobljena. V Sloveniji je že 282.500 gozdnih posesti, ki jih ima v lasti kar 409.000 gozdnih posestnikov. Takšna velika razdrobljenost, število lastnikov in solastnikov gozdov, otežuje gospodarjenje z gozdovi.

